

J.J. Strossmayer University of Osijek
Faculty of Economics Osijek

ICES

International Centre for
Entrepreneurial Studies

4. Međunarodna konferencija o obiteljskim tvrtkama
Zagreb, 5.04.2012.

Koje informacije trebaju Vladi za stimulativnu politiku prema obiteljskom poduzetništvu?

Slavica Singer

Ekonomski fakultet u Osijeku

Pitanja

- Definicija obiteljskih biznisa?
- Jesu li obiteljski biznisi važni za nacionalno gospodarstvo?
- Postoje li prepreke za razvoj obiteljskog poduzetništva?
- Kako eliminirati prepreke?
- Tko je za to odgovoran?

Definicija

- Prijedlog EU definicije, 2009:
 - Većinu prava odlučivanja ima OSNIVAČ ili osoba koje je kupila poduzeće i najbliži srodnici
 - Uključenost u upravljanje poduzećem – najmanje jedna osoba
 - Poduzeće na tržištu dionica – osnivač/vlasnik dijela poduzeća sa srodnicima i nasljednicima posjeduju najmanje 25% prava odlučivanja
- Hrvatska?

Važnost za nacionalno gospodarstvo?

- Globalne procjene:
 - 70-90% BDP godišnje
- SAD:
 - 64% BDP, 62% zaposlenih od ukupne radne snage
 - Od S&P 500 poduzeća:
 - 33.6% su obiteljska poduzeća, obitelj osnivača ima u prosjeku 18% vlasništva
 - Mlade i stare obiteljske firme (50+) su uspješnije od ne-obiteljskih firmi
 - Obiteljska poduzeća imaju veći povrat na imovinu od ne-obiteljskih firmi (za 6.65%)
 - Direktori u obiteljskim firmama zarađuju u prosjeku 10% manje nego direktori u ne-obiteljskim firmama

Važnost za nacionalno gospodarstvo?

- EU:
 - 60% su obiteljske firme, 40-50% svih zaposlenih
- Austrija:
 - 80% su obiteljske firme, 70-75% svih zaposlenih
- Finska:
 - Više od 90% obiteljskih firmi, više od 40% svih zaposlenih
- Njemačka:
 - 79% obiteljskih firmi, 45% svih zaposlenih, 40% BDP
- Slovenija:
 - 60-80% obiteljskih firmi, 26% svih zaposlenih, 20% BDP
- Hrvatska:
 - Oko 50% zaposlenih je u obiteljskim firmama
 - Doprinos BDP?

Očekivanja?

- **SAD:**
 - Do 2050. godine:
 - generacijska promjena
 - Do 2040. godine:
 - 10.4 trilijuna USD neto vrijednosti firmi će se prenijeti na novu generaciju
 - Do 2030. godine
 - 4.8 trilijuna USD neto vrijednosti firmi će se prenijeti na novu generaciju
 - Od svih direktora koji odlaze u mirovinu u narednih 5 godina, samo 55% još nisu izabrali svoje zamjene
- **Hrvatska?**

Rizičnost obiteljskih firmi?

- Vrijedi li još uvijek 30/13/3 statistika?
 - 30% obiteljskih firmi prežive drugu generaciju
 - 13% preživi treću generaciju
 - 3 % ima dulji životni vijek
- Razlozi za 30/13/3 formulu (nepoduzetna obitelj):
 - nepotizam – diskriminacija prema ne-članovima obitelji
 - održavanje statusa quo
 - ograničenost izbora na članove obitelji

Rizičnost obiteljskih firmi?

- Novija istraživanja (poduzetna obitelj):
 - Dugoročnija strateška perspektiva omogućava bolje pozicioniranje
 - Homogenija organizacijska kultura / vrijednosti
- Neki primjeri:
 - 12.7% obiteljskih firmi starije od 100 godina (uglavnom iz Sjeverne Amerike, uzorak od 541 poduzeća)

Prepreke / izazovi

- Nema svjesnosti o važnosti obiteljskog biznisa
- Nema definicije
- Nema statističkog praćenja
- Poreska politika ne prepoznaje specifičnosti obiteljskog biznisa
 - Nasljeđivanje?
 - Način korištenja financijskih resursa bez gubljenja kontrole
 - Zaduživanje?
 - Prodaja vlasništva?

Prepreke / izazovi

- Nema odgovarajućih obrazovnih programa
- Nema specijaliziranih konzultantskih usluga

Kako eliminirati prepreke? 1

- Promijeniti fokus:
 - Od kontinuiteta, nasljeđivanja i stabilnosti **obiteljske firme**
 - Do promjene, rasta i kreiranja novoga kroz aktivnosti **poduzetne obitelji** koja kontrolira te procese
- Ojačati svjesnost o važnosti obiteljskih biznisa i njihovim specifičnostima

Kako eliminirati prepreke? 2

- Dizajnirati politike za stimuliranje uspješnosti firmi koje vode poduzetne obitelji:
 - Usvojiti EU definiciju
 - Uvesti statističko praćenje – Državni zavod za statistiku + EUROSTAT
 - Medijski podržavati razmjenu dobre prakse
 - LIDER-ova konferencija + mediji
 - Koristiti EU baze informacija

Kako eliminirati prepreke? 3

- Prepoznati specifičnosti obiteljskih firmi u nekim zakonima:
 - Poreski zakoni
 - Nasljeđivanje – bez poreza
 - U izboru načina financiranja – ako poreska politika favorizira zaduživanje, onda su obiteljski biznisi diskriminirani
 - Zakon o poduzeću
 - Vlasništvo bez prava glasa

Kako eliminirati prepreke? 4

- Ojačati svjesnost unutar obiteljske firme o potrebi RANOG planiranja prijenosa upravljanja i vlasništva na novu generaciju:
 - Obrazovni programi (obrazovni sistem)
 - Specijalizirane konzultantske usluge (privatni sektor, voučeri)
 - Dobri primjeri: Nizozemska, pismo vlade svima koji napune 55 godina – podsjetnik

Tko je odgovoran? 1

- Vlada:
 - Biti zainteresirana
 - Odrediti program aktivnosti (sa svim zainteresiranim: HUP, HGK, HOK, CEPOR) – metoda otvorene koordinacije
 - Poduzeti aktivnosti
 - Odrediti odgovornost (MINPO)
 - Specijalizirane konzultantske usluge
 - Financirati train-the-trainer
 - Voučeri za korisnike
 - Obrazovni programi (formalno i neformalno obrazovanje) – MINPO i MZOŠ, akademska zajednica, HUP

Tko je odgovoran? 2

- Predstavnici obiteljskih biznisa
 - HUP, HGK, HOK
- Istraživači (instituti, sveučilišta, CEPOR)

Slavica Singer

**UNESCO Katedra za
poduzetništvo**

**Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku**

**Ekonomski fakultet u
Osijeku**

Gajev trg 7

31000 Osijek

Phone: +385 31 224 444

Mobilni: +385 98 323 662

Fax: +385 31 224 638

Email: singer@efos.hr

Skype: slavicasinger

